

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Oslo, 31.10.2005

NOU 2005: 06 Samspill og tillit - om staten og lokaldemokratiet

Naturviterforbundet organiserer 4600 medlemmer i offentlig og privat virksomhet innen miljøvern, landbruk og biologi, og er representert på alle forvaltningsnivåer. Mange av våre medlemmer jobber i kommunene og lever med de utfordringene som NOU 2005:6 tar opp. Vi er opptatt av at Naturviterkompetansen brukes i beslutningene om naturgrunnlaget som lokal- og sentralpolitikere skal ta og i oppfølgingen av disse beslutningene.

Vi er enige i kommisjonens budskap om at båndene mellom staten og kommunen og fylkeskommunen må styrkes og videreutviklet. I den forbindelse vil vi framheve det gode samarbeidet mellom Fylkesmennene og kommunene som burde være et eksempel for slik integrering og samhandling. Vi er derfor uenig i kommisjonens forslag om å fjerne samfunnsutviklende oppgaver fra Fylkesmannen uten at det kommer et tilsvarende organ som har statlig myndighet. Vi er redd for at man her i sin iver etter å rydde, kaster bort flere gode dialogprosesser mellom staten og kommunene. Fylkesmannen har god lokalkunnskap kombinert med spesialistkompetanse på flere viktige fagfelt som miljø og landbruk. Dette er politikkområder regjeringen har prioritert. Kommisjonen sier lite om hvordan disse oppgavene skal videreføres.

Fylkesmannen driver ikke politikktutforming, men er formidler av den nasjonale politikken (også nasjonal politikk er resultat av demokratiske prosesser). Politikktutforming må skje på geografisk/administrativt riktig nivå i forhold til hvilken problemstilling det er snakk om. Dersom den nasjonale politikken overkjøres i lokale prosesser er dette en brist ved demokratiet, fordi en ikke sikrer viktige nasjonale verdier for våre etterkommere. Det bør ikke være et mål i seg selv å flytte politiske beslutninger til kommunenivå, dersom de interessene som berøres er av regional eller nasjonal interesse.

Fylkesmennene har i dag en viktig rolle som faglig veileder, spesielt på miljø- og landbruksområdet, i plansammenheng, bl.a. gjennom innsigelseskompetanse, og som forvalter av nasjonale verneområder. Fylkesmannens avdelinger sitter på kompetanse som kommunene ikke har mulighet til å dekke, f.eks. på håndtering av forurensning, biologisk mangfold osv. Dersom det er slik at fylkesmannens oppgaver avgrenses til tilsyn, klage og legalitetskontroll, mister kommunene samtidig muligheten til å søke veiledning på viktige fagområder. Vi registrerer at kommisjonen mener at det ikke er behov for denne funksjonen, men erfarer at dette er noe kommunene etterspør, bla. på miljø og planleggingsområdet. Vi minner også om at miljøkompetansen er skremmende svak eller manglende i mange kommuner. Skal ytterligere vedtaksfullmakter gis til kommunene, som foreslått i ny naturmangfoldlov, må kommunene ha tilstrekkelig kompetanse på gjeldende fagområde. I motsatt fall vil vedtaket enten bli mangelfullt miljøfaglig, eller dårlig forankret lokalt, og begge deler vil gjøre det enklere å angripe vedtaket i etterkant med følgende klagebehandling som ikke skjer lokalt!

Vi er enige i at kommunens rapportering til tider kan ta mye ressurser og bærer preg av dobbeltarbeid og unyttige tall. Naturviterforbundet vil oppfordre staten og kommunene til å bli mer bevisst sitt miljøregnskap og innføre miljøledelse. Biologisk mangfold, forurensing og jordvern er også noe som er viktig for lokalsamfunnet.

Naturviterforbundet mener det er naturlig å se kommisjonens arbeid i sammenheng med de forslagene som nå kommer fra inntektssystemutvalget. De foreslår å basere kommunenes inntekter fra staten sterkere på innbyggertall og vil fjerne 8 kriterier fra dagens system, bl.a. landbruk. Vi mener dette kan få uheldige konsekvenser for kommuner som har et viktig innslag av landbruk i sin næringsstruktur. Dette er viktig for mange distriktskommuner. I en tid med sterk omstilling for landbruket vil en kommunal kompetanse på dette området hjelpe til å gjøre en vanskelig situasjon lettere og gi bedre rettsikkerhet til næringsutøvere.

Oppsummering:

Naturviterforbundet mener nedbygging av kompetanse innen miljø og landbruk svekker kommunens rolle i lokaldemokratiet fordi man på den måten gjør kommunens beslutninger vakere og i prinsippet flytter flere av beslutningene knyttet til disse viktige samfunnsoppgavene lenger vekk fra brukerne. Dette kan ikke være i samsvar med kommisjonens mandat om å styrke lokaldemokratiet. Naturviterkompetanse må brukes i alle beslutninger som påvirker naturgrunnlaget, enten det skjer lokalt eller sentralt.

Vi bidrar gjerne med oppklaringer eller utdypinger på vårt høringssvar om det skulle være ønskelig.

Med vennlig hilsen

Finn Roar Bruun

Forbundsleder